

Boekrecensie: The Way of the Knife

Na de Koude Oorlog heeft de Amerikaanse geheime dienst CIA zich weer toegelegd op het uitvoeren van doodseskaders. In 'The Way of the Knife' wordt uit de doeken gedaan hoe de CIA wereldwijd oorlog voert.

In het boek '*The way of the knife*' loopt Mark Mazzetti, correspondent voor *The New York Times*, zeer vlot door de recente geschiedenis van de CIA en doet dat soms zo snel dat een pagina een aantal keer herlezen moet worden. Hij laat zien welke impact 9/11 heeft gehad en nog steeds heeft op het functioneren van de CIA. Het opmerkelijkste van het boek is dat het een menselijk en soms aandoenlijke ruzies laat zien binnen deze geheime (blijkbaar niet zo'n goed geoliede) wereld.

De politieke beslissingen of interpretaties van wetten die in het geheim worden genomen, komen pas echt tot leven wanneer voorbeelden worden opgevoerd. Op een zorgwekkende manier wordt omschreven dat Amerika in oorlog is met bepaalde 'terroristen', en niet enkel met landen. Hetgeen Amerika naar eigen interpretatie carte blanche geeft om elk willekeurig land ter wereld binnen te vallen wanneer zij dat nodig acht.

License to Kill

Een voorbeeld hiervan zijn de militaire drone-missies in Jemen en Pakistan. Dat zijn landen die officieel niet in oorlog zijn met Amerika. Hoewel deze missies, waarbij onbemande vliegtuigen doelwitten bombarderen, publiek geheim zijn, worden deze niet erkend of ontkend door Amerika.

Mazzetti legt de vinger op de zere plek door aan te geven dat de CIA intern bijna gespleten raakte vanwege deze '*Licenses to Kill*'. De oudgedienden waren nog niet de lessen vergeten van de Koude Oorlog. Lessen over mislukte terreur-aanvallen en politieke moorden zorgden destijds voor zeer pijnlijke PR-aangelegenheden en diplomatieke trauma's. In totaal heeft dit decreet van niet-moorden ongeveer 25 jaar bestaan.

Nu, onder het toezicht van Bush en Obama, lopen de lijsten van te ter dood veroordeelde personen van in beginsel 52 op naar tienduizenden. De gehele modus operandi van 'niet-moorden' naar het opzetten van doodseskaders, wordt scherp in beeld gebracht door Mazzetti. De twijfels, de mensen die uit zichzelf ontslag namen omdat zij het niet langer meer konden aanzien, de alfamannetjes die '*flies on their eyes*' (van de

'terroristen') willen zien, tot en met cowboy George Bush die het allemaal wel zag zitten.

Wie denkt dat Obama schone handen heeft, komt van een koude kermis thuis: De inzet van drones, het algehele afluisternet van de NSA, de inzet van JSOC (Joint Special Operations Command); het werd allemaal onder zijn regering uitgebouwd. En de belofte om Guantanamo Bay te sluiten? Daar zitten nog steeds 149 gedetineerden zonder uitzicht.

Blijvend trauma

Wie kent niet de beelden van Guantanamo Bay? Mensen die in het beginsel op de hitlists stonden, werden gearresteerd, gedrogeerd en via blacksites naar kamp X-RAY gebracht. Een gevangenis die leek op een uit de kluiten gewassen hondenkennel. Al met al gaf dit een PR-probleem. De beelden werden uitgezonden over de gehele wereld en tot op vandaag is er nog discussie over de resterende 149 mensen die daar gedwongen verblijven.

Drones kunnen makkelijk moeilijke gebieden penetreren om een bevolking te bespieden of om 'gericht' een aanval uit te voeren. Een bijkomend voordeel is dat het ver weg gebeurt van kritische ogen. Mazetti legt uit hoe euforisch de sfeer was in het Witte Huis toen de eerste drone-aanval in Jemen werd uitgevoerd. Het boek gaat verder over de diplomatieke uitdagingen om het drone-programma in Pakistan door te kunnen zetten door eerst met drone-aanvallen een klusje voor Pakistan te klaren. Zo wordt duidelijk dat de CIA stap voor stap weer een doodseskader van Amerika maakt.

Soms legt de auteur op vermakelijke toon uit hoe 'onsexy' de CIA de drones aanvankelijk maar vonden. Het niveau van de eerste drones was ongeveer van het kaliber *Breaking Bad*: Een camper bij de grens van Pakistan om deze drones aan te sturen, met een vertraging van vijf seconden tussen aansturing tot daadwerkelijk activeren van de drone. Hierbij speelde de bandbreedte parten, omdat de satellieten te druk bezig waren met het streamen van belangrijke sportevenementen. Zo werkt het komisch genoeg voor het grootste en meest geavanceerde technoleger ter wereld.

Mazetti's verhaalt verder over een jaloers leger dat haar eigen doodseskader heeft bestaande uit 4.000 leden, genaamd JSOC (Joint Special Operations Command). Een gebundelde vuist van alle speciale legereenheden, zoals Navy Seals en Delta Force. Met haar eigen speciale inlichtingendienst die zeer nauw en soms overlappend samenwerkt met de NSA. Dit maakt

JSOC op dit moment het grootste doodseskader dat in meer dan 115 landen opereert, en wie weet nog wel meer. Met een ongekende hoeveelheid aan 'intelligence'.

Oorlog by Proxy

Een oude vos verliest nimmer zijn streken. Een beproefde methode van de CIA is om een oppositiepartij meer gewicht te geven door het leveren van informatie, wapens of simpel geld aan de partij waarmee zij sympathiseert. Mazetti legt vrij scherp uit hoe oorlogen, zoals in Somalië, in het voordeel van Amerika worden beslecht. Dit alles zonder dat Amerika zelf voeten aan de grond zet, of alleen haar 'birds' laat deelnemen aan de oorlog.

'*The Way of the Knife*' is verplichte kost om inzicht te krijgen in de werkwijze van de CIA en JSOC in naam van het 'land van de vrijheid'. De onthullingen van Snowden kunnen we spiegelen aan de informatie uit dit boek. Bijvoorbeeld over de meta-data die Nederland vermoedelijk afstaat aan de Amerikanen. Meta-data is data over data, zoals wie met wie heeft gebeld, wanneer en waar.

Buro Jansen en Jansen zal deze zomer hier uitvoerig over publiceren op haar website en in nieuwsbrieven. Omdat mensen aangevallen kunnen worden door drones op basis van profielen die met behulp van deze meta-data zijn opgesteld. Wat Plasterk er van ook van probeert te maken. De NSA ontving deze meta-data en op basis hiervan zijn mensen gebombardeerd door drones.

Bij lezing van het boek bekwam mij soms het gevoel dat Mazetti voorstander is van de CIA in oude vorm, van voor de 'license to kill' periode. Los van wellicht het romantische beeld dat Mazetti ophoudt van die tijd, geeft het boek goed weer hoe de CIA momenteel op wereldwijd niveau oorlog voert. In ruim 300 bladzijdes wordt beschreven hoe a-symmetrische oorlogen in deze tijd worden uitgevochten en belicht Mazetti de meest sinistere kanten hier van.

Maikel van Leeuwen

Observant 65, 30 juni 2014

Buro Jansen & Janssen 2014

The Way of the Knife: The CIA, a Secret Army, and a War at the Ends of the Earth. By Mark Mazzetti Penguin Press, US ISBN 1594204802, 400pp. <http://markmazzetti.net/>